

Vojaštvo na Grenlandu

Severni otok Grenland je s svojimi 2.175.000 kvadr. kilometri največji otok na svetu. Te dni bo doživel posebnost. Od kar so ta otok odkrili, dobi prvič vojaško posadko. V vsej tišini je danska vlada zgradila razne vojaške naprave, ki si jih niti maloštevilni Evropeci v tej deželi niso mogli prav razlagati. Med drugim so osnovali več petrolejskih in bencinskih skladišč, na raznih krajih so zgradili velike tanke. Grenlandska posadka seveda ne bo nikakoli nevarnost, prvič zato, ker bo štela samo šest častnikov, sedem podčastnikov in približno sto vojakov, drugič pa zato, ker so Dansci med redkimi narodi, ki nimajo nobenega zanimanja za to, da bi drugim narodom kazali močno pest.

Kapelica v puščavi

Slovečki ameriški »ledenjski duhovnik« jezuit p. Hubbard deluje kot dušni pastir v ameriških severnih polarnih (proti severnemu tečaju) krajih. Zadnje čase je deloval v naselbini Nuivak, ki je najbolj severna ameriška naselbina. Tukaj je s pomočjo nekaterih svojih spremljevalcev zgradil majhno Marijino kapelico. Ko je pater pred kratkim v svojem čolnu srečno prevozil Beringovo ožino ter se vrnil med svoje vernike v kraju Nuivak, kar je bilo prav na dan svetega Ignacija Lojolskega, je v novi kapelici daroval zahvalno sveto mašo.

Draga bolezen

Anglija, ki je megljena in molotna dežela, je seveda tudi dežela revmatizma. Angleži, ki so praktični gospodarji, so sedaj izračunali, koliko jih ta revmatizem stane. Takole govore številke: Leta 1937 je dežela zaradi te bolezni izgubila 242 milijonov delovnih dni. Pri tem je treba upoštevati še, da je bilo tem bolnikom za te izgubljene dni treba plačati iz bolniških blagajen celih 17 milijonov funtov šterlingov (tri in pol milijarde dinarjev) hrane in drugih bolniških stroškov.

Ukradena nevesta

Reimlichlova povest podomačena

11

Ko so se tisti v avtomobilu ustavili v Grabnjah pri Poltniku, je bilo skoraj že temno. Svati, ki so bili večidel še tu, so bili vsi iz sebe, tako so bili hudi. Planili so iz gostilne, obstopili avtomobil in zahrusčali:

»Kje pa ste, za božjo voljo?... Kaj pa uganjate?... Taki norci niso več norci!... Vse, kar je prav! To pa je že preveč!... To ni manira!«

»Kje je nevesta?« sta zavpila Jošt in Peter hkrati.

»Saj jo imate vendar vi!«

»Žal, da ne. Tu mora biti.«

»Od poldneva, ko ste jo odpeljali, je ni več tu.«

»Ni mogoče! Kje pa je tedaj?«

»To morate vi vedeti.«

»Nam je ušla.«

»Kje pa je Lojza?«

»Ta se za nami vozi; neveste pa on tudi nima.«

Tedaj je nastalo vpitje, popraševanje, kreganje, smejanje, da nisi vedel, kdo kaj govori. Tina, ženinova sestra, se je jokala:

»Ti moj Bog, Leja se je kaj zgodilo! Gotovo se ji je kaj hudega pripetilo.«

»Ne, ne, nikar ne misli takoj na najhujše!« jo je družica tolažila.

»Stavim kaj, da si je Tonč vso reč izmislil in nam jo zaigral,« je zavriščal Peter.

»Ne, Tonč je bil ves popoldan tu,« je oporekal neki hribovec, »in še zdaj sedi spodaj v Kramarjevi gostilni.«

»Tu sem!« je zagrmel globok bas v ta hrušč in direndaj. »Kaj hočete z menoj?«

»Nič, nič, Tonč... Zaradi neveste se menimo.«

»Kje je?«

»Vrag ga vedi!«

Najmirnejši od vseh je bil ženin. Svati so mislili, da je zaradi tega tako mrko resen in molčeč, ker je strašno užaljen in ogorčen, da ga je nevesta pustila tako na cedilu. Žnidarja ni trpelo pri kraju, kar sem ter tja je stopicljaj, stokal in majal z glavo. Ko je našel besedo, je dejal:

»Dečla je bila že vse te dni sem nekam čudna. Po vsej sili je hotela, da mora tudi teta Ana, moja sestra, ki je na Dobravi omožena, priti na ženitnino. Ko je Ana sporočila, da ne more, je bila Leja na moč žalostna. Na vse zadnje ji je še ta nora misel prišla, da je teto na Dobravi obiskala.«

»Oho, tedaj moramo še enkrat z avtom na pot,« se je oglašil Peter.

»Nak! Leja pride gotovo z večernim vlakom.«

»Kdaj pa ta pride?«

»Malo po pol devetih,« je povedal Poltnik.

»Zdaj pa je že več ko osem. Janez, to je zadnji čas, če še hočemo priti na postajo... Hanzej, ali greš z nami?«

»Ne,« je odgovoril ta zamolklo. »Tu bom počakal.«

Nekaj minut potem je odvrgljal avtomobil proti postaji, ki je bila uro hoda daleč. V sobi je vse utihnilo. Nekateri so se kratkočasili z vinom in se potihoma menili, večina njih pa je sedela tiho.

Ob devetih se je avto vrnil s postaje: o nevesti ni bilo ne duha ne sluha.

»To pa je že malo čudno,« je dejal Poltnik, gostilničar. »Treba bo vso reč orožnikom naznaniti.«

»Smo že,« je povedal poštni Janez. »Dejali so, da bodo takoj v Borovlje telefonirali.«

Ne da bi rekel le besedo, je ženin vstal in šel s sestro domov. Tudi svati so se kmalu razšli. Lojza pa ta večer ni bilo na spregled.

Hanzej in Tina sta sedela doma še dolgo v lepo ozaljšani izbi. Tina se je jokala in Hanzej jo je zaman poskušal potolažiti. Saj ga je samega srce strašno bolelo. Z najljubšim in najednejšim dekletom se je oženil in je bil brez žene. Le prepričanje, da se je Leja posrečilo ubežati, mu je nekoliko tešilo bridkobo srca, vendar se je bolj ko prej bal Tonča, da utesne Lejo tožiti in osramotiti.

VII.

Že leta in leta ni bilo v Grabnjah toliko marnjev, kakor te dni po Hanzejevi ženitnini. Daleč naokrog ljudje niso nič drugega vedeli povedati kakor o nevesti, ki se je izgubila. Ta je kaj namignil, drugi je to že naprej nesel in tretji je oznanjal to kot čisto resnico. Eni so pripovedovali, da se je Leja zmešalo in da je šla v vodo. Pod Brinjevo goro, so dejali, so našli njeno poročno obleko v vodi. Drugi so pravili, da je tisto jutro pred poroko prišel z Laškega neki gospod in, ko ga je Leja zagledala, se je tako prestrašila, da je skoraj omedlela. S tem se je pozneje pri Poltniku na skrivaj sešla, tam sta se zmenila, da se snideta v Borovljah in od tod potegneta skupaj čez mejo. Tisti, ki so ji bili blizu, so rekli, da je morala Leja zaradi davne zaobljube v samostan; med poroko, so rekli, jo je začela zaradi te obljube vest tako peči, da si ni vedela drugače pomagati kakor zbežati in se zateči kam v samostan.

Orožniki so bili noč in dan na nogah in so pretnili vso dolino. Tedaj so na celovškem kolodvoru ugotovili, da je tiste dni prišla neka mlada žena — po vsem opisu je bilo gotovo, da je bila Leja —; vzela je kovčeg, ki je bil že več dni shranjen v garderobi, in se je odpeljala proti Trbižu. Zdaj se je vedelo, kam se je obrnila »ukradena« nevesta, in marnji, ki so jih te okoliščine na videz potrdile, so še bolj narastli in vedeli vse mogoče čudne reči.

Hanzej je nestrpno čakal na kako pošto od Leje, ki mu je obljubila, da mu bo pisala, brž ko bo mogoče. Šele četrty dan je dobil razglednico z višarsko cerkvijo in laško znamko; na tej je stalo v tuji pisavi:

»Prisrčne pozdrave in čestitke k poroki! Molili smo zate in za Tvojo ženo in prosili višarsko Marijo, da vaju obilno blagoslovi. Prisrčno pozdravljen!«

Podpisan je bil Polde Močnik in še trije neznanci.

Da je bil to Lejin pozdrav, o tem Hanzej ni dvomil; od veselja je poljubil pisanje. Tri dni nato je dobil spet razglednico z isto pisavo:

»Žabnice (gostilna Plemelj) dne 10. septembra 1928. Tako lepo je tu, da sem sklenil vsaj en teden ostati; morda ostanem še delj. Meni je dobro; upam, da tudi Tebi, posebno zdaj v novem stanu. Prisrčno pozdravljam Tebe in ženo — Tvoj prijatelj Polde Močnik.«

Hanzej se je zelo čudil, zakaj Leja ni šla k svojim starim prijateljem v Trbiž, ampak je bila v Žabnicah. Drugi dan je šel v Celovec, češ da gre poizvedovat, kje je njegova izgubljena nevesta. Toda v Celovcu ni storil nič drugega, kakor pisal ji je v Žabnice prav prisrčno pisemce, v katerem ji je sporočil, da se doma ni nič posebnega zgodilo, odkar je odšla; le poizvedujejo na vse strani, da bi jo našli. Pismo, ki ga je napisal s spremenjeno pisavo in podpisal z izmišljenim imenom, je naslovil na »gospodično Lejo Mak v Žabnicah, gostilna Plemelj«.

Vedno bolj in bolj se je Hanzej bal, kaj bo Tonč napravil in kdaj bo Lejo naznanil; ali vse je kazalo, da se temu ne mudi. Osem dni po poroki je, kakor večkrat, spet izginil in ga dva tedna ni bilo na spregled. Ko se je spet prikazal, je Hanzej vsak dan pričakoval, zdaj pa zdaj bo poknilo. Toda nič se ni zgodilo. Večkrat se je pripetilo, da je Hanzej Tonča kje na samem srečal. Tonč ni bil niti malo v zadregi in je na videz pozdravil tako, kakor da nič ni. Le v njegovih škilavih očeh se je neznansko svetilo. Ali je bil to ogenj radovednosti, jeze, sovraštva, zavisti, zaničevanja ali vsega skupaj, tega si Hanzej ni znal razložiti.

(Dalje prihodnjik)